

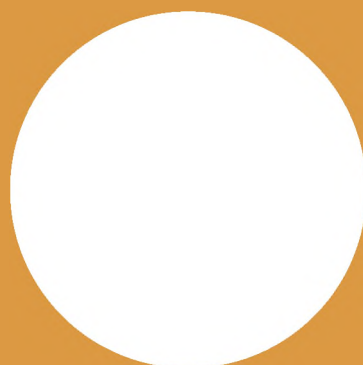
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΟΜΙΛΙΕΣ

Γ. Τσάκνης

Χρειάζεται ανεξάρτητη αρχή για την ασφάλεια τροφίμων

Μ. Μπρατάκος

Θεσμοθέτηση ερευνητικών εργαστηρίων

4

Χρειάζεται ανεξάρτητη αρχή για την ασφάλεια των τροφίμων

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΑΚΝΗΣ*

Η ανασφάλεια κάνει τον καταναλωτή να στρέφεται στα βιολογικά προϊόντα

συνέντευξη
στον Δημήτρη Χρυσικόπουλο

Το σύστημα ελέγχου των τροφίμων είναι γραφειοκρατικό, κατακερματισμένο και με πολλές αλληλοεπικαλύψεις μεταξύ των διαφόρων συναρμόδιων φορέων

Στη γραφειοκρατία και τον κατακερματισμό του συστήματος ελέγχου των τροφίμων αποδίδει την ευθύνη για την υπόθεση του ηλιέλαιου ο διευθυντής της Σχολής Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής του ΤΕΙ Αθήνας Γ. Τσάκνης. Όπως επισημαίνει στη «City Press» η λύση βρίσκεται στη δημιουργία μιας Ανεξάρτητης Αρχής η οποία θα έχει την ευθύνη για τον έλεγχο των τροφίμων, ενώ παράλληλα επισημαίνεται ότι και οι καταναλωτές θα πρέπει να προσέχουν τα προϊόντα που αγοράζουν και να προτιμούν τα επώνυμα.

Κατά την άποψή σας, τι δείχνει η υπόθεση με το επιμολυσμένο ηλιέλαιο για το σύστημα ελέγχου της ποιότητας των τροφίμων στη χώρα μας ;

Το σύστημα ελέγχου των τροφίμων είναι γραφειοκρατικό, κατακερματισμένο και με πολλές αλληλοεπικαλύψεις μεταξύ των διαφόρων συναρμόδιων φορέων. Τα τρόφιμα ζωϊκής παραγωγής ελέγχονται από το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ο ΕΦΕΤ που υποτίθεται ότι συντονίζει όλες τις άλλες υπηρεσίες υπάγεται στο υπουργείο Ανάπτυξης, το Γενικό Χημείο του Κράτους που κάνει τις αναλύσεις καθώς και τα τελωνεία που κάνουν δειγματοληψία στα εισαγόμενα τρόφιμα από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάγονται στο υπουργείο

Οικονομικών. Στον έλεγχο υπεισέρχεται και το υπουργείο Υγείας. Π.χ. ο ΕΦΕΤ δεν είναι σε θέση να ελέγξει ένα χυμό πορτοκαλιού, γιατί το νερό που χρησιμοποιείται ελέγχεται από τις υπηρεσίες του υπουργείου Υγείας, το πορτοκάλι ως πρωτογενής παραγωγή ελέγχεται από το υπουργείο Αγροτικής ανάπτυξης και ο χυμός ως μεταποιημένο προϊόν ανήκει στον ΕΦΕΤ...

Πόσο εύκολο είναι να δημιουργηθεί επαρκής μηχανισμός ελέγχου τροφίμων και πού θεωρείτε ότι σήμερα βρίσκονται οι δυσλειτουργίες του συστήματος ;

Πρέπει να δημιουργηθεί μια Ανεξάρτητη Αρχή για τον έλεγχο των τροφίμων, η οποία θα είναι καθιερωμένη και στην οποία θα υπάγονται όλες οι συναρμόδιες υπηρεσίες, όπως είναι η Υπηρεσία Τροφίμων και Φαρμάκων (Food and Drug Administration) της Αμερικής. Έτσι θα σταματήσει ο συντησιακός ανταγωνισμός των υπηρεσιών ελέγχου και θα γίνεται καλύτερα η διαχείριση των διατροφικών κρίσεων.

Γιατί η Ελλάδα άργησε να ανακαλύψει την παρουσία ορυκτέλαιου στο ηλιέλαιο από την Ουκρανία και πώς θεωρείτε ότι μπορεί να γίνει η επιμόλυνση αυτή ;

Στη χώρα μας ο έλεγχος των τροφίμων είναι ανεπαρκής. Τόσο ο ΕΦΕΤ όσο και το Γενικό Χημείο του Κράτους έχουν έλλειψη επιστημονικού προσωπικού, το οποίο

* Ο κ. Γ. Τσάκνης είναι Διευθυντής της Σχολής Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής του ΤΕΙ-Α

είναι απαραίτητο για την αποτελεσματική λειτουργία τους. Το ποσοστό του ορυκτέλαιου που βρέθηκε στο ηλιέλαιο δεν δικαιολογεί σκόπιμη νοθεία, άρα πρόκειται για ατύχημα που κατά πάσα πιθανότητα έλαβε χώρα σε δεξαμενές αποθήκευσης οι οποίες προηγουμένως είχαν χρησιμοποιηθεί για αποθήκευση ορυκτέλαιων. Οι υποθέσεις ότι τα καράβια που μετέφεραν το ηλιέλαιο είχαν προηγουμένως μεταφέρει ορυκτέλαιο δεν στέκουν γιατί είναι αδύνατον όλα τα καράβια που χρησιμοποιήθηκαν για τη μεταφορά τόσων ποσοτήτων ηλιέλαιου στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να είχαν προηγουμένως μεταφέρει όλα ορυκτέλαιο.

Τα τελευταία χρόνια έχουν παρατηρηθεί πολλά διατροφικά σκάνδαλα και στην Ελλάδα και συνολικά στον ανεπτυγμένο κόσμο. Ποιες είναι κατά την άποψή σας οι αιτίες γι' αυτά τα φαινόμενα ;

Τα περισσότερα διατροφικά σκάνδαλα γίνονται για τη μεγιστοποίηση του κέρδους από τις εταιρείες παραγωγής τροφίμων και για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούν αμφιβόλου ποιότητας και φθηνές πρώτες ύλες. Υπάρχουν όμως περιπτώσεις που συμβαίνουν ατυχήματα από την μη τήρηση των κανόνων υγιεινής ή την μη τήρηση της ψυκτικής αλυσίδας κατά τη μεταφορά των τροφίμων.

Ποιος θα έπρεπε να είναι ο ρόλος της επιστημονικής κοινότητας όσον αφορά το τι φθάνει τελικά στο πιάτο μας ;

Θα έπρεπε να υπάρχει ένα επιστημονικό συμβούλιο στο οποίο θα συμμετείχαν επιστήμονες όλων των ειδικοτήτων και το οποίο θα είχε συμβουλευτικό ρόλο στην εκάστοτε πολιτική ηγεσία, τόσο για τη διαχείριση κρίσεων σε περιπτώσεις διατροφικών σκανδάλων όσο και για την πρόληψη τέτοιων κρίσεων.

Αρκετοί καταναλωτές, λόγω των διαφόρων διατροφικών προβλημάτων, έχουν στραφεί στα αποκαλούμενα «προϊόντα βιολογικής παραγωγής». Κατ' αρχάς πως βλέπετε αυτή τη στροφή ;

Πιστεύω ότι είναι η ενδεδειγμένη λύση για τη διατροφή του καταναλωτή με ελεγμένα και ασφαλή τρόφιμα. Δυστυχώς όμως το κόστος τους, συγκριτικά με τα συμβατικά τρόφιμα, είναι στη χώρα μας υψηλό και απαγορευτικό για τα χαμηλού εισοδήματος κοινωνικά στρώματα.

Ως αρμόδιος για την τεχνολογία τροφίμων, τι θα συμβουλευάτε τους καταναλωτές να προσέχουν στην αγορά των βιολογικών τροφίμων ;

Ο καταναλωτής πρέπει να αγοράζει τρόφιμα που θα φέρουν την κατάλληλη σήμανση και δεν θα πρέπει να αρκείται στη διαβεβαίωση του πωλητή ότι το προϊόν είναι βιολογικό.

Σε γενικές γραμμές, ποια θεωρείτε ότι πρέπει να είναι η συμπεριφορά των καταναλωτών για να προφυλάσσονται από διατροφικούς κινδύνους ;

Οι καταναλωτές πρέπει να αγοράζουν επώνυμα προϊόντα. Ειδικά στην περίπτωση του παρθένου ελαιόλαδου,

δεν θα πρέπει να αγοράζουν προϊόντα που δεν έχουν ετικέτα. Είναι συνήθως πρακτική το ελαιόλαδο να νοθεύεται με σπορέλαια γιατί υπάρχει μεγάλο περιθώριο κέρδους. Ένα λίτρο ελαιόλαδο κοστίζει γύρω στα έξι ευρώ, ενώ ένα λίτρο σπορέλαιο κοστίζει γύρω στο ένα ευρώ. Ακόμη, οι καταναλωτές δεν θα πρέπει να αγοράζουν ελαιόλαδο από γνωστούς από το χωριό, γιατί, πολλοί παραγωγοί συνήθως πουλάνε το περσινό λάδι που τους έμεινε αδιάθετο και κρατάνε το φετινό για να πιάσει καλύτερη τιμή. Όμως η ποιότητα του ελαιόλαδου με την πάροδο του χρόνου υποβαθμίζεται και η οξύτητα του ανεβαίνει με αποτέλεσμα οι αγοραστές να πληρώνουν για πρώτη ποιότητα (εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο με οξύτητα έως 0,8) και να τρώνε λάδι δεύτερης ποιότητας (οξύτητα μεγαλύτερη του 0,8). ☑

”

του Μ. Μπρατάκου*

« Θεσμοθέτηση ερευνητικών εργαστηρίων »

Μία πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος εκ μέρους της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας, πριν δύο χρόνια, για συμμετοχή στο πρόγραμμα «**Ανάπτυξη Δημοσίων Ερευνητικών Φορέων-ΑΚΜΩΝ**» στάθηκε η αφορμή προβληματισμού μου ότι τα ΤΕΙ θα έπρεπε να αποκτήσουν «Ερευνητικά Εργαστήρια» ή όπως αλλιώς θα μπορούσαν αυτά να ονομαστούν (π.χ. θεσμοθετημένα εργαστήρια) και πάντοτε σύμφωνα με το ισχύον στα Πανεπιστήμια θεσμικό πλαίσιο.

Βασική προϋπόθεση συμμετοχής στο έργο που σας ανέφερα ήταν το συμμετέχον ΤΕΙ να έχει «θεσμοθετημένο εργαστήριο».

Ο χρόνος που μεσολάβησε δεν ήταν ο κατάλληλος να τεθεί το θέμα, επειδή θα έπρεπε να λυθούν άλλα σοβαρότερα θέματα των ΤΕΙ που δημιουργήθηκαν μετά την καθιέρωση της βάσης του δέκα συν την περσινή ακαδημαϊκή χρονιά που σφραγίσθηκε από τις εκτεταμένες κινητοποιήσεις φοιτητών λόγω του νέου θεσμικού πλαισίου (Ν. 3549/07), του νομοσχεδίου για την έρευνα και την επιχειρούμενη συνταγματική μεταρρύθμιση του άρθρου 16.

Η περίοδος αυτή θεωρώ ότι είναι κατάλληλη για να συζητήσουμε το θέμα αυτό και να απαιτήσουμε από το ΥΠΕΠΘ, για την ενίσχυση του ακαδημαϊκού χαρακτήρα των ιδρυμάτων μας, στο σχέδιο νόμου για τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών να συμπεριληφθεί και η «Ίδρυση ερευνητικών εργαστηρίων».

Όπως όλοι γνωρίζουμε, βασικός στόχος των ΤΕΙ

εκτός της διδασκαλίας, είναι η υποστήριξη της επιστημονικής έρευνας και η παραγωγή νέας γνώσης. Για την προώθηση των δραστηριοτήτων αυτών τα ΤΕΙ σήμερα διαθέτουν κάθε μέσο που βρίσκεται στη διάθεσή τους, είτε χρησιμοποιώντας ίδια κονδύλια είτε με την εθνική και ευρωπαϊκή στήριξη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το πρόγραμμα Επιχειρησιακής Εκπαίδευσης και Αρχικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ) που χρηματοδοτεί την απόκτηση του απαραίτητου σύγχρονου τεχνικού εξοπλισμού για χώρους έρευνας, όπως τη βιβλιοθήκη και τα εργαστήρια, για σύμπραξη των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών μεταξύ πανεπιστημίων και ΤΕΙ, όπου συνήθως τα ΤΕΙ διαθέτουν την υλικοτεχνική υποδομή και άλλες μικρότερες κλίμακας δράσεις. Άλλα προγράμματα που προάγουν τους σκοπούς αυτούς είναι το Interreg, το FP7 και η Κοινωνία της Πληροφορίας. Η τελευταία, εκτός από τα τεχνικά εξοπλιστικά οφέλη απέφερε καρπούς στους τομείς της έρευνας με τη χρήση νέων μέσων και τη δημιουργία νέων τρόπων διάδοσης της γνώσης.

Με την ένταξη των ΤΕΙ στην Ανώτατη Εκπαίδευση **τίθεται επιτακτικά η ανάγκη εκ μέρους των ΤΕΙ να αναλάβουν τέτοιες «δράσεις» που να θεμελιώνουν προοδευτικά το χαρακτήρα τους, ως ισότιμων Ιδρυμάτων με τα Ελληνικά Πανεπιστήμια, διατηρώντας την ιδιαίτερη φυσιογνωμία τους.** Οι δράσεις αυτές θα συνεισφέρουν στην ποιοτική αναβάθμιση και αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής τους ως ΑΕΙ.

*Ο κ. Μ. Μπρατάκος είναι καθηγητής, Αντιπρόεδρος του ΤΕΙ-Α

Προς την κατεύθυνση αυτή κινούνται:

- α. η συστηματική ανάπτυξη και ενίσχυση της ερευνητικής δραστηριότητας
 - β. η διοργάνωση Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.)
 - γ. οι διοργανώσεις από Τμήματα των ΤΕΙ τακτικών σεμιναρίων με προσκεκλημένους ομιλητές/ερευνητές από το εσωτερικό και το εξωτερικό
 - δ. οι διοργανώσεις επιστημονικών συνεδρίων και ημερίδων
 - ε. η ανάπτυξη επιστημονικών εκδόσεων
 - στ. η διαρκής ενημέρωση των προγραμμάτων σπουδών.
- Ειδικότερα μετά τη θεσμοθέτηση της διεξαγωγής Εφαρμοσμένης Έρευνας για τα ΤΕΙ, θεωρώ ότι ένα σημαντικό βήμα για την περαιτέρω ανάπτυξη της ερευνητικής δραστηριότητας θα αποτελέσει η **ίδρυση των Ερευνητικών Εργαστηρίων**.

Μέσω αυτών επιδιώκεται:

- α. η εμπλοκή μεγαλύτερου αριθμού μελών ΕΠ σε ερευνητικές δραστηριότητες
- β. η διεκδίκηση τοπικών ή Ευρωπαϊκών προγραμμάτων από ερευνητικές ομάδες ή εργαστήρια των ΤΕΙ
- γ. η προβολή και ανάπτυξη του ερευνητικού έργου που διεξάγεται μέσω της Επιτροπής Ερευνών
- δ. η στήριξη και υποβοήθηση της ανάπτυξης των κέντρων Τεχνολογικής Έρευνας.

Τι είναι τα θεσμοθετημένα ερευνητικά εργαστήρια και ποιος ο σκοπός τους;

Θεσμοθετημένο θεωρείται ένα εργαστήριο, όταν η ίδρυση και η λειτουργία του έχει καθορισθεί με Προεδρικό Διάταγμα ή με απόφαση των Ανώτατων αρμοδίων οργάνων του νομικού προσώπου στο οποίο ανήκει.

Σύμφωνα με το άρθρο 50, παρ. 1 και το άρθρο 7, παρ. 5 του Ν. 1268/1982, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 48, παρ. 2 του Ν. 1404/1983 ένα θεσμοθετημένο εργαστήριο, κλινική ή μουσείο ιδρύεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και Υπουργού

Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Γενικής Συνέλευσης του οικείου Τμήματος ή της οικείας Σχολής.

Στην απόφαση ίδρυσης καθορίζεται και ο εσωτερικός κανονισμός του εργαστηρίου.

Στους γενικούς σκοπούς ίδρυσης των Ερευνητικών Εργαστηρίων θα πρέπει να περιλαμβάνονται:

1. η ανάπτυξη και προώθηση της εφαρμοσμένης και τεχνολογικής έρευνας (δυστυχώς αυτή την έρευνα περιγράφει το νομικό πλαίσιο των ΤΕΙ)
2. η υποστήριξη διαδικασιών αξιολόγησης και ποιοτικής αναβάθμισης της παρεχόμενης προπτυχιακής διδασκαλίας
3. η προώθηση της ανάπτυξης συνεργασιών μεταξύ ερευνητών μελών ΕΠ
4. η δημιουργία σταθερών ερευνητικών πυρήνων (άτομα ή ομάδες) με μεγάλη εμπειρία και τεχνογνωσία στα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος που ανήκει το Εργαστήριο.

Οι ειδικότεροι στόχοι των Ερευνητικών Εργαστηρίων μπορεί να είναι:

- η ανάπτυξη, ο συντονισμός και η εκπόνηση Ελληνικών και Διεθνών Ερευνητικών Προγραμμάτων σε θέματα συναφή με τα διδακτικά και ερευνητικά αντικείμενα του εργαστηρίου
- η κατάρτιση νέων επιστημόνων-ερευνητών με τη δημιουργία ευνοϊκών προϋποθέσεων για τη συμμετοχή προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών στα ερευνητικά προγράμματα του εργαστηρίου και η διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων και άλλων δραστηριοτήτων στα πλαίσια των προγραμμάτων αυτών
- η οργάνωση Διεθνών σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων, διαλέξεων, κύκλων μαθημάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης σε αντικείμενα που εμπίπτουν στην ερευνητική τους περιοχή
- η μετάκληση διεθνώς αναγνωρισμένων προσωπικοτήτων και επιστημόνων για την προώθηση των ερευνητικών και διδακτικών σκοπών του εργαστηρίου και η προώθηση δημοσιεύσεων των ερευνητικών εργασιών σε διεθνή περιοδικά

- η συνεργασία με το συνδεδεμένο ΚΤΕ του οικείου ΤΕΙ για την ανάπτυξη σχέσεων με άλλα ερευνητικά κέντρα Πανεπιστήμια και Ιδρύματα της χώρας ή του εξωτερικού καθώς και με τους παραγωγικούς φορείς
 - η ανάπτυξη επαφών με άλλα εργαστήρια που λειτουργούν στα ΑΕΙ της χώρας ή του εξωτερικού και διαμορφώνουν το κατάλληλο περιβάλλον για συνεργασία στη δημιουργία Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών
 - η εκπόνηση μελετών, παροχή υπηρεσιών και παραγωγή τεχνολογικών προϊόντων στα πλαίσια της Επιτροπής Εκπαίδευσης και Ερευνών ή κατά παραγγελία και για λογαριασμό του ΚΤΕ ή άλλων δημοσίων ή ιδιωτικών φορέων της χώρας ή του εξωτερικού (πρόβλεψη στο άρθρο 7, παρ.6 του Ν.1268/82)
 - η συνεργασία με Ελληνικές δημόσιες υπηρεσίες, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και της περιφερειακής διοίκησης, μη κυβερνητικούς οργανισμούς και άλλους κοινωνικούς και επιστημονικούς φορείς και κοινωφελή ιδρύματα για την προώθηση και διαχείριση αναπτυξιακών και χωροταξικών προβλημάτων.
- Τελειώνοντας, **η ίδρυση ερευνητικών εργαστηρίων** πρέπει να γίνει όπως ακριβώς ισχύει και για πανεπιστήμια, δηλαδή με Προεδρικό Διάταγμα στο οποίο θα καθορίζονται:
- α.** ο Τομέας, το Τμήμα ή η Σχολή όπου ανήκει το εργαστήριο
 - β.** η ερευνητική περιοχή και οι στόχοι του εργαστηρίου (αποστολή Εργαστηρίων)
 - γ.** ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας του εργαστηρίου, ο οποίος θα πρέπει να περιλαμβάνει:
 - τη διοίκηση (αρμοδιότητες - Διευθυντής)
 - τη λειτουργία (ωράριο, διεξαγωγή ερευνητικών εργασιών, χρήση οργάνων, πρόσληψη προσωπικού, κ.λπ.)
 - τον εξοπλισμό
 - το προσωπικό (μέλη ΕΠ,ΕΤΠ, Συνεργάτες, Βοηθοί Έρευνας)
 - τους Πόρους (έσοδα) (Δημόσιες επενδύσεις, τακτικός προϋπολογισμός χρηματοδότησης και επιδοτήσεις από Ε.Ε. & Ε.)
 - τα τηρούμενα βιβλία (πρωτόκολλο, φάκελος οικονομικών στοιχείων, βιβλίο περιουσιακών στοιχείων, αρχείο ερευνητικών προγραμμάτων).
- Η Ε.Ε. χρειάζεται ένα υγιή και αναπτυσσόμενο κόσμο Ανώτατης Εκπαίδευσης. Κεντρική επιδίωξη, όπως έχει διατυπωθεί στο επίπεδο της Ε.Ε. με τον τίτλο «Ευρωπαϊκός χώρος Έρευνας» είναι να φθάσει η χρηματοδότηση της έρευνας στο 3% του ΑΕΠ μέχρι το 2010.
- Η ιδέα του Ευρωπαϊκού χώρου έρευνας «για μία κοινή στρατηγική της επιστήμης και της τεχνολογίας στην υπηρεσία της κοινωνίας» διαμορφώθηκε στη διάσκεψη κορυφής της Λισσαβόνας το Μάρτιο του 2000 και αποτελεί μία από τις βασικές συνιστώσες για την ανάδειξη της Ε.Ε., ως την ανταγωνιστικότερη και δυναμική οικονομία της γνώσης στο κόσμο.
- Μπροστά σ' αυτήν την πρόσκληση τα ΤΕΙ δεν μπορούν να μείνουν απλοί θεατές. Με τη θεσμοθέτηση των ερευνητικών εργαστηρίων θα επιτύχουμε τη δημιουργία μιας «εσωτερικής αγοράς» για την έρευνα, ενός χώρου δηλαδή ελεύθερης διακίνησης της γνώσης, των ερευνητών και της τεχνολογίας, με σκοπό την προώθηση των συνεργασιών μεταξύ Πανεπιστημίων - ΤΕΙ - Ερευνητικών Κέντρων, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας στο εσωτερικό και ευρωπαϊκό ερευνητικό σύστημα και την επίτευξη καλύτερης συνέργειας και αξιοποίησης των διατιθέμενων πόρων.

Ομιλία του καθηγητή **Μ. Μπρατάκου** στην 3^η Σύνοδο Προέδρων Αντιπροέδρων στο Ηράκλειο Κρήτης, Ιούνιος 2008